

دانشگاه امام صادق (ع)
دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد
پایان نامه کارشناسی ارشد

عنوان:

بررسی سیاستهای ارزی و اثرات اقتصادی آن بعد از انقلاب اسلامی

نویسنده: مراد حجتی مروست

استاد راهنما: اسدالله فرزین وش

استاد مشاور: حمید ناظمان

سال تحصیلی: بهمن 1370

توصیفگر: 230 ص. : جدول ، نمودار. شماره بازیابی 57 الف.

واژگان کلیدی: ایران / سیاست ارزی / اثرات اقتصادی / سرمایه گذاری

چکیده:

هدف از این رساله ، بررسی سیستم ارزی و سیاستهای ارزی متخذه دولت بعد از پیروزی انقلاب و نیز اثرات سیاستهای ارزی بر سرمایه گذاری می باشد. تحقیق حاضر با استفاده از روش کتابخانه ای از نوع تحلیلی انجام یافته و مباحث آن در چهار فصل تنظیم شده است : فصل اول، به مباحث نظری ارز پرداخته و مفاهیم مربوط به آن را مورد بررسی قرار می دهد . در فصل دوم ، تحولات مربوط به سیاستهای ارزی بعد از انقلاب بررسی می شود. فصل سوم به تأثیرات سیاستهای ارزی بر سرمایه گذاری بعد از انقلاب می پردازد. سر انجام، فصل پایانی ، خلاصه مباحث و نتایج بدست آمده را بیان می کند.

بر اساس بررسیهای انجام شده در این تحقیق ، سیاستهای ارزی اتخاذ شده از طرف دولت بعد از انقلاب اسلامی به سه بخش تقسیم می شود :

(1) سیاستهای تشویقی یعنی سیاستهایی که مستقیماً ورود ارز به کشور را تشویق می نماید و یا اینکه به طور مستقیم صادرات را تشویق می کند.

(2) سیاستهایی که هدف آنها کاهش تقاضا برای ارز است و یا سبب کاهش واردات کالاها و خدمات ارزبر می شود.

(3) سیاستهایی که ارزهای تحصیل شده را تحت کنترل و نظارت بانک مرکزی در آورده و یا مصرف و توزیع ارز را مورد کنترل قرار می دهند. می توان گفت که تعدد سیاستهای ارزی به واسطه وضعیت غیر عادی کشور از جمله اثرات انقلاب و جنگ تحمیلی بوده و اثرات آنها در جهت نیل به اهداف کم و یا حتی بی اثر بوده است. دولت در مواقع افزایش درآمدهای ارزی به سیاستهای افزایش واردات و به هنگام کاهش درآمدهای ارزی به سیاستهای کاهش تقاضا برای ارز و صرفه جویی و تشویق صادرات روی آورده است.

سیاست کنترل ارز در شرایط جنگی به منظور دستیابی به اهدافی چون جلوگیری از فرار سرمایه ، برقرار نمودن تعادل خارجی ، جلوگیری از تورم و توزیع عادلانه درآمد اتخاذ گردید که در ارزیابی کارایی این سیاست می توان گفت که سیاستهای مزبور نه تنها هیچکدام از مسائل فوق الذکر را حل ننمود بلکه معضلات جدیدی را نیز بوجود آورد.

سرمایه گذاری در ایران بعد از انقلاب تحت تأثیر واردات ، صادرات نفت و درآمدهای ارزی اصل از آن ، صادرات غیر نفتی ، میزان پس انداز ملی ، خروج سرمایه ، کسری بودجه و بازدهی نهایی سرمایه قرار گرفته است. سیاستهای ارزی در تأثیر عوامل فوق بر سرمایه گذاری مخصوصاً در تجارت خارجی و واردات و صادرات نقش به سزایی داشته اند . اصولاً سرمایه گذرای در ایران ارزی بوده و در بخشهای مختلف اقتصادی کم و بیش به واردات کالاهای سرمایه ای ، واسطه ای و مواد اولیه وابسته بوده است .

در سالهای اخیر به دلیل عدم واردات کالاهای سرمایه ای و واسطه ای و نیز مواد اولیه به دلایل مختلفی چون تحریم اقتصادی ایران و غیره میزان سرمایه گذاری کاهش یافته است. از طرف دیگر، کاهش صادرات نفقت موجب کاهش درآمدهای ارزی دولت و به تبع آن کاهش واردات، کسری بودجه دولت و افزایش قیمتها و در نتیجه کاهش سرمایه گذاری شده است. همچنین کاهش ثبات سیاسی با اوج گیری انقلاب و رکود و وقفه در فعالیتهای اقتصادی موجب کاهش سرمایه گذاری و به دنبال آن خروج سرمایه از کشور شده است. اتخاذ سیاستهایی که به طور خودکار باعث تعادل در موازنه ارزی تجارت خارجی می گردد، افزایش ثبات سیاسی و امنیت ملی و اجتماعی جهت تشکیل سرمایه و سرمایه گذاری، سرمایه گذاری در صنایع مادر و خودداری از واردات صنایع مونتاژ و ... از جمله مهمترین پیشنهادهای تحقیق می باشند.